

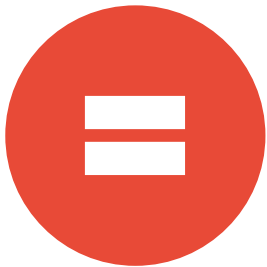
Barcelona, gener de 2021

Com transformar el sistema educatiu

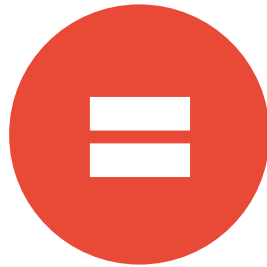
6 reptes i 15 propostes de política pública
Eleccions al Parlament de Catalunya 2021

VOTA
EDUCACIÓ
PER CANVIAR-HO TOT

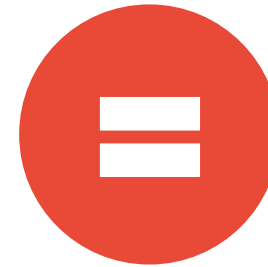
 FUNDACIÓ
BOFILL
Educació per canviar-ho tot

**Fem possible un país sense
escoles segregades**

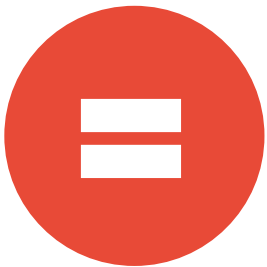

**Suport educatiu per no
deixar cap alumne enrere**

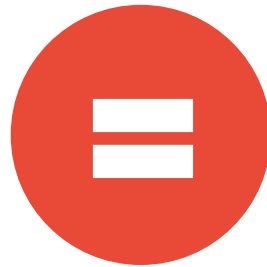

**Posem al dia
el sistema educatiu**

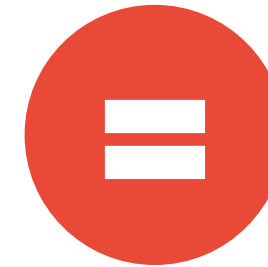
Per l'impuls de les oportunitats

**Acabem amb l'absentisme
i l'abandonament escolar**

**Eliminem les desigualtats
educatives també fora de
l'escola**

**Una educació 0-3 de
qualitat per a tothom**

Per l'impuls de les oportunitats

La recerca internacional fa anys que ho ha demostrat:
no és possible un sistema educatiu de qualitat si no ofereix igualtat d'oportunitats a tot l'alumnat. És a dir, l'educació a Catalunya no millorarà si no és a través d'una aposta clara i ferma per l'equitat.

Col·lectivament, els últims mesos també **hem pres consciència de la importància de tenir un sistema educatiu robust, equitatiu i de qualitat.** Ara, aquesta crisi pot ser l'oportunitat per entomar els reptes que fa massa temps que tenim sobre la taula.

Cal **voluntat política i apostes estratègiques** per aconseguir que veritablement cap alumne quedi enrere del progrés educatiu.

Per l'impuls de les oportunitats

Per això presentem aquesta agenda de prioritats educatives i mesures concretes. Un conjunt de **15 propostes de política pública per donar resposta a sis reptes educatius prioritaris** durant la propera legislatura del Parlament de Catalunya.

Aquestes mesures **són palanques pel canvi educatiu i per avançar decididament en equitat i qualitat.**

Hi ha feina a fer. Molta. I creiem que els 6 reptes i les 15 mesures que plantegem a continuació són un molt bon punt d'inici.

Repte 1: Fem possible un país sense escoles segregades

Hi ha moltes escoles al país que tenen més alumnat vulnerable del que els pertoca pel territori on són. **Catalunya té actualment uns nivells molt elevats de segregació escolar i en l'última dècada no els ha aconseguit reduir.** Això empitjora els resultats educatius globals, genera abandonament escolar i deteriora la cohesió social. Fer més diversos aquests centres milloraria automàticament els resultats i les trajectòries educatives de l'alumnat.

Tenim l'oportunitat de reduir dràsticament la segregació: sabem què funciona per aconseguir-ho, disposem de moltes experiències d'èxit en municipis que es poden estendre al conjunt del país i moltes de les mesures no requereixen de més recursos sinó de voluntat política.

Comptem també amb un consens transversal en la comunitat educativa concretat en el Pacte Contra la Segregació Escolar. Cal finançar els centres d'acord amb les seves necessitats i les del seu alumnat i avançar cap a la gratuïtat real de l'educació.

Propostes repte 1

1. Mesures d'escolarització equilibrada sense centres gueto:

- **Creació d'una unitat al Departament d'Educació** que coordini i promogui la implementació de mesures desegregadores a tots els municipis de Catalunya.
- **Detectar el volum real d'alumnat pobre o amb dificultats** i posar els recursos perquè puguin escolaritzar-se en centres no segregats.
- **Desplegar mesures per protegir els centres amb més segregació escolar:** fixar una proporció mínima i màxima d'alumnat amb necessitats educatives especials (NESE) per aula i el tancament de ràtios d'un grup si aquest ja té molta complexitat. I d'aquesta manera forçar una millor distribució cap a centres amb menys complexitat.
- **Crear i dotar econòmicament Oficines d'Escolarització Municipal i taules locals de planificació educativa** als municipis de més de 10.000 habitants que coordinin la distribució de l'alumnat vulnerable entre els centres educatius del territori.

2. Avançar cap a la gratuïtat real de l'educació:

- **Incrementar el finançament dels centres educatius** per garantir la gratuïtat de totes les activitats complementàries, materials, sortides i colònies a l'alumnat vulnerable durant l'educació obligatòria (48,8 M€ per a l'alumnat en risc de pobresa severa i 134,9 M€ per a l'alumnat en risc de pobresa).
- **Desenvolupar i implementar un sistema de finançament dels centres** educatius que tingui en compte les seves necessitats d'escolarització i nivells de complexitat (finançament per fórmula d'equitat).

Repte 2: Suport educatiu per no deixar cap alumne enrere

Una part important de l'alumnat té moltes dificultats per assolir els aprenentatges a causa de problemes lingüístics, trastorns o discapacitats, o per dificultats socials o econòmiques de les seves famílies. Això genera repeticions de curs ineficients, desmotivació escolar i abandonament.

Per garantir que tots els infants i joves tinguin èxit educatiu i mantinguin la seva motivació i el vincle amb els estudis, **cal oferir un ventall ampli de suports educatius**. Accions especials d'orientació i tutorització que ajudin els alumnes a triar bé els seus itineraris educatius, activitats de reforç puntual per assolir competències clau o aules i serveis d'educació inclusiva, entre d'altres. **És prioritari concentrar aquests recursos en els centres de major complexitat, ja que és allà on hi ha més alumnat amb necessitats de suport i on és més fonamental apuntalar l'èxit educatiu.**

Propostes repte 2

3. Més orientació escolar i més efectiva:

- **Augmentar la dotació dels departaments d'orientació dels centres públics i concertats de secundària**, començant pels instituts d'alta i màxima complexitat, per intensificar la tasca orientadora que desenvolupen amb alumnes i famílies. Cal una dotació docent afegida en instituts públics d'alta i màxima complexitat de 8,2 M€ i 184 docents.

4. Cap alumne sense un mentor:

- **Enfortir i incrementar les tasques d'acció tutorial especialment en els centres de major complexitat** i en totes les seves modalitats, ja siguin tutories col·lectives, grups reduïts, individuals, amb famílies, mitjans telemàtics, suport d'agents externs, etc. Proponem reduir 1 hora de càrrega curricular per al professorat de centres d'alta i molt alta complexitat. Calen 37,7 M€ i 900 docents.

5. Més suport per a qui més ho necessita:

- **Dissenyar i desplegar un pla de recursos addicionals per als centres d'alta i molt alta complexitat** que augmenti el personal docent per permetre el treball en grups flexibles i reduïts, així com l'ampliació d'hores lectives i de suport a l'alumnat amb necessitats, la personalització i el seguiment telemàtic (23,9 M€ / 575 docents).
- Incrementar el **personal no docent** per permetre l'acollida i acompanyament d'alumnat i famílies amb més necessitat de suport i orientació (16,5 M€ / 575 no docents).
- **Desplegar el Decret 150/2017**, de 17 d'octubre, sobre l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, començant amb un increment de l'assignació de personal docent i no docent als centres públics i concertats (43,9 M€ / 643 docents i 643 no docents).

Repte 3: Posem al dia el sistema educatiu

Cal garantir que tots els infants i adolescents adquireixin aprenentatges rellevants i significatius que els permetin desenvolupar-se com a persones i com a ciutadans. **Si l'escola ha de generar competències per a la vida en el segle XXI, cal superar el model transmissor i memorístic i substituir-lo per un aprenentatge basat en l'experiència pràctica de l'alumnat, el treball cooperatiu i competencial.** Aquest és un repte central en tots els sistemes educatius del món que estan transformant els seus models educatius. A Catalunya, en els darrers anys milers de docents en centenars de centres han canviat les seves pràctiques pedagògiques i organitzatives.

Però, per avançar cap una escola que garanteixi un aprenentatge de qualitat per a tothom cal reformar la secundària, digitalitzar la xarxa escolar, revisar la formació inicial i permanent del professorat i desplegar programes que traslladin evidències a la pràctica educativa, entre d'altres. **Cal un pla ambiciós a 10 anys amb fites i mesures per impulsar el canvi educatiu al conjunt del sistema de manera creïble i sostenible.**

Propostes repte 3 (1/2)

6. Desplegar un pla d'acceleració de la transformació educativa:

- **Selecció de centres de referència educativa.** Aquest mecanisme, ja previst a la LEC però encara no desplegat, ha de reconèixer els centres amb pràctiques educatives de qualitat perquè serveixin de centres de formació inicial de docents (programes d'inducció), per transferir pràctiques a centres en transformació i acollir docents d'altres centres en residències formatives.
- **Desplegar un programa intensiu d'actualització de centres,** que arribi a 2.500 centres l'any 2030. Han de comptar amb professionals de la facilitació, capacitació en lideratge pedagògic, formació docent en residència i procediments per escalar la transformació al conjunt del centre.
- **Cal prioritzar els centres desafavorits amb programes i recursos addicionals per accelerar-ne el canvi i afavorir la desegregació.** Cal dotar aquests centres de més recursos econòmics i humans, implementar mesures desegregadores i desplegar programes d'acompanyament perquè l'any 2024 un total de 100 centres amb complexitat hagin actualitzat els seus projectes.

7. Impulsar una educació competencial i uns equips docents amb talent:

- Canviar l'accés a la professió docent amb la introducció de **programes d'inducció** (formacions d'un curs en centres pel professorat novell i que cal superar per exercir la professió).
- Impulsar un **nou pla de formació contínua docent** orientat a capacitar els docents en actiu per conduir de manera efectiva l'actualització educativa. L'oferta i l'accés ha de respondre als reptes i necessitats dels centres.
- **Reformar competencialment l'educació secundària obligatòria i post-obligatòria** així com la prova d'accés a la universitat.

Propostes repte 3 (2/2)

8. Reforçar el lideratge dels centres educatius:

- **Evolucionar les funcions dels serveis educatius i de la inspecció** perquè estiguin capacitats per donar suport als processos de millora permanent dels centres. L'any 2023 hi ha d'haver un mínim de 250 professionals capacitats acompanyant 1.000 centres educatius.
- Desplegar un **sistema d'incentius** (incloent els de tipus econòmic) que faci atractiu gestionar un centre educatiu, especialment aquells centres amb més complexitat, i enfocar la formació directiva al lideratge pedagògic.

9. Accelerar la digitalització educativa:

- **Dotar els centres d'infraestructures tecnològiques**, dispositius i connectivitat per evitar desigualtats entre centres en l'accés a aquests recursos (23,5 M€ per dotar de xarxes LAN-WIFI 1.230 centres educatius).
- Garantir que tots els **alumnes tenen a casa els dispositius electrònics i la connectivitat** necessària per seguir el curs escolar amb normalitat (31,7 M€ per oferir 110.000 paquets de connectivitat a alumnat vulnerable).
- **Convertir els centres educatius i equipaments** (biblioteques, espais comunitaris...) en espais amb connexió, dispositius tecnològics i personal de suport tècnic a disposició de l'alumnat, començant pels barris més vulnerables.
- Dotar de mentors d'acompanyament digital a docents, alumnes i famílies per promoure i vetllar pel benestar, autonomia i seguretat digital (1 dotació docent per cada 10 centres de primària i secundària, 14,1 M€)

10. Pràctiques educatives basades en la recerca:

- Posar en marxa un **sistema integrat de recerca i de desenvolupament educatiu** (R+D) orientat a la millora de les pràctiques i les polítiques educatives.

Repte 4: Acabem amb l'absentisme i l'abandonament escolar

L'abandonament prematur dels estudis és una xacra persistent en el nostre país: **1 de cada 5 joves abandona el sistema en acabar l'ESO o abans. Fins i tot després d'una dècada i mitja de descens continuat, el nombre de joves a Catalunya que no continuen estudiant dobla el de la mitjana europea.** En els darrers tres anys, i tan bon punt el mercat de treball començava de nou a "cridar" aquests joves cap a ocupacions no qualificades, la taxa d'abandonament escolar ha tornat a incrementar.

La crisi de la Covid-19 i el nou col·lapse de l'ocupació pot esdevenir una oportunitat per situar les xifres d'abandonament prematur dels estudis als nivells que recomana la UE. Si volem aprofitar aquesta conjuntura, cal potenciar itineraris formatius com la FP que mantinguin els joves connectats amb l'educació, implementar beques salari per joves de llars desfavorides o reforçar els centres de segona oportunitat, entre d'altres. Cal també reduir el nivell d'absentisme escolar en el nostre país, un factor que incrementa la probabilitat d'abandonar els estudis.

Actuar contra l'abandonament i l'absentisme és una política d'equitat de primer nivell, ja que són sobretot infants i joves d'entorns desfavorits els que més ho pateixen. Que aquests joves continuïn estudiant fins a assolir un títol post-obligatori redunda en una millora de les seves condicions de vida futura i una major fortalesa social.

Propostes repte 4

11. Continuïtat i vincle educatiu:

- **Incrementar l'oferta pública de Formació Professional en 30.000 noves places**, especialment en aquelles famílies de FP amb més demanda o potencial i garantir la connexió entre cicles formatius de grau mitjà i grau superior d'un mateix àmbit professional (162,9 M€).
- **Implementar un sistema de "beques salari" per als joves d'entre 16 i 18 anys** de llars desafavorides que no abandonin el sistema educatiu amb l'objectiu de cobrir els costos directes i indirectes de la seva escolarització, així com per compensar el cost d'oportunitat de seguir estudiant (calen 5.000 beques / 18,5 M€).
- **Desenvolupar un nou model de Formació al llarg de la vida** a Catalunya que integri les xarxes de centres de formació d'adults i les iniciatives comunitàries amb l'objectiu de cobrir la diversitat de necessitats formatives de la població (lingüístiques, digitals, de ciutadania...).
- **Reforçar els centres i dispositius de Noves Oportunitats Educatives** amb els recursos i les metodologies necessàries perquè puguin atraure i capacitar els joves que abandonen prematurament els estudis (calen 10.000 places / 70 M€).
- **Estendre i reforçar els plans locals de prevenció i lluita contra l'absentisme**, liderats pels ajuntaments, amb la participació dels centres educatius i la inspecció educativa. És necessari incrementar el nombre de professionals d'àmbit comunitari que treballen en barris i centres vulnerables. En xifres, cal començar a treballar a 129 barris amb Pla Educatiu d'Entorn i a 594 centres d'alta i màxima complexitat, el que suposen uns 12,2 M€.

Repte 5: Eliminem les desigualtats educatives també fora de l'escola

Allò que s'aprèn fora de l'escola en activitats extraescolars o de lleure cada cop és més important per a l'èxit educatiu. Participar en casals d'estiu, visitar museus, fer excursions, desenvolupar activitats artístiques, esportives o tecnològiques és una font d'aprenentatge vital i d'enriquiment competencial. **Però gaudir d'aquestes activitats depèn fortament de la renda familiar i de les oportunitats de l'entorn, pel que es generen grans desigualtats d'aprenentatge que l'escola sola no pot compensar.**

L'administració ha d'impulsar polítiques que garanteixin l'accés a experiències educativament riques dins i fora de l'escola: planificar una oferta d'extraescolars compartida entre escoles d'un mateix territori per diversificar l'oferta, beques per accedir a extraescolars, suport a les AFA com a generadores d'oportunitats, obrir i enriquir l'oferta d'activitats dels equipaments comunitaris són algunes polítiques que garanteixen el dret a l'educació.

Propostes repte 5 (1/2)

12. Polítiques educatives 360º: personalització i equitat:

- **Incrementar el finançament dels Plans Educatius d'Entorn** amb dotacions tècniques, ajuts individuals i activitats extraescolars gratuïtes (129 barris, 18.9 M€).
- **Facilitar i promoure l'accés de les entitats educatives als equipaments públics** i les instal·lacions de titularitat municipal per al desenvolupament d'activitats educatives.
- Incorporar a tots els centres educatius, començant pels de màxima complexitat, un **professional que connecti el centre amb els agents i recursos comunitaris**.
- Incrementar la cobertura d'activitats extraescolars gratuïtes i de qualitat per a tot l'alumnat en risc educatiu (centres d'alta i molt alta complexitat, i alumnat perceptor de beques menjador i beneficiaris del pla de xoc i NESE tipus B, i ampliat a tots els nivells educatius) creant un **cercador que reculli tota l'oferta local d'activitats**. Aquestes activitats hauran de tenir el segell de qualitat (previ registre públic d'activitats fora escola) de l'Ajuntament per ser finançades i formar part del cercador.
- **Generar avantatges fiscals** a associacions esportives i culturals que desenvolupin programes dirigits a col·lectius més desfavorits.

Propostes repte 5 (2/2)

13. Estiu enriquit contra les desigualtats:

- **Impulsar un oferta de casals d'estiu d'àmbit local durant totes les vacances**, gratuït per a l'alumnat en risc de pobresa. L'oferta ha d'incloure suport educatiu, activitats culturals i de lleure, així com acompanyament i mentoria. Calen 100.000 places gratuïtes mensuals i amb servei de menjador inclòs per a infants i adolescents d'entre 3 i 15 anys: 24,7 M€ en total.
- Detectar i ajustar la cobertura de places d'estiu enriquit als **infants i joves en situació de vulnerabilitat** prenent com a indicador de necessitat educativa les beques menjador (adjudicació automàtica).
- Articular una oferta educativa i cultural gratuïta i en col·laboració amb agents diversos (biblioteques, museus, centres culturals i cívics, entitats de base comunitària, etc.) durant els mesos d'agost i setembre. **Especialment en el barri d'entorn vulnerables.**

14. Acompanyar i apoderar les famílies:

- Disseny i execució de plans de **capacitació parental** (eg. acompanyar la lectura des de casa, participació a l'escola, ús d'eines digitals...), a partir dels criteris establerts pel Departament d'Educació i les administracions locals, amb la coordinació dels ajuntaments.
- **Subvencionar les AMPA de centres, en especial els d'alta i molt alta complexitat**, perquè puguin implementar els plans de capacitació parental. Són necessaris 3.000 euros per AMPA de centres d'alta i molt alta complexitat i 1.500 euros per a la resta: 5,5 M€ en total.

Repte 6: Una educació 0-3 de qualitat per a tothom

L'educació dels 0 als 3 anys és una etapa fonamental per a l'adquisició d'aprenentatges i competències necessàries per a la vida i pel progrés educatiu dels infants. És especialment important per a aquell nens i nenes que a casa no poden comptar amb el suport educatiu de les seves famílies i per tant l'escola bressol esdevé un recurs fonamental. Però **la insuficiència de places fa que siguin precisament els infants amb més necessitats educatives qui menys hi accedeix.**

Avançar cap a la universalització de l'etapa 0-3 és una estratègia clau per a reduir les desigualtats socials i educatives. Cal estendre la cobertura pública en els entorns i municipis amb menys places disponibles, garantir la qualitat educativa del servei i desenvolupar una política d'ajuts que permeti que tots els infants en situacions de pobresa o vulnerabilitat hi accedeixin prioritàriament.

Propostes repte 6

15. Petita infància, on tot comença:

- Estendre la dotació d'escoles bressol públiques en aquells entorns i municipis amb menor cobertura, una renda per càpita baixa i una població amb més dèficits formatius.
- Establir un sistema de preus amb tarificació social que cobreixi el 100% dels costos directes i indirectes de l'escolarització per a les famílies amb menys recursos (són necessaris 20,8 M€ anuals per garantir l'educació universal dels infants de 2 anys en risc de pobresa severa; cost estimat alumne/any de 3.420 euros).
- Impulsar campanyes de sensibilització i activació de la demanda, per atraure a les escoles bressol els col·lectius més vulnerables. Cal establir mecanismes de detecció i derivació de les famílies des de serveis socials.

VOTAR = EDUCACIÓ

PER CANVIAR-HO TOT